

Rozdział V

Wydatki budżetu państwa w 2012 r.

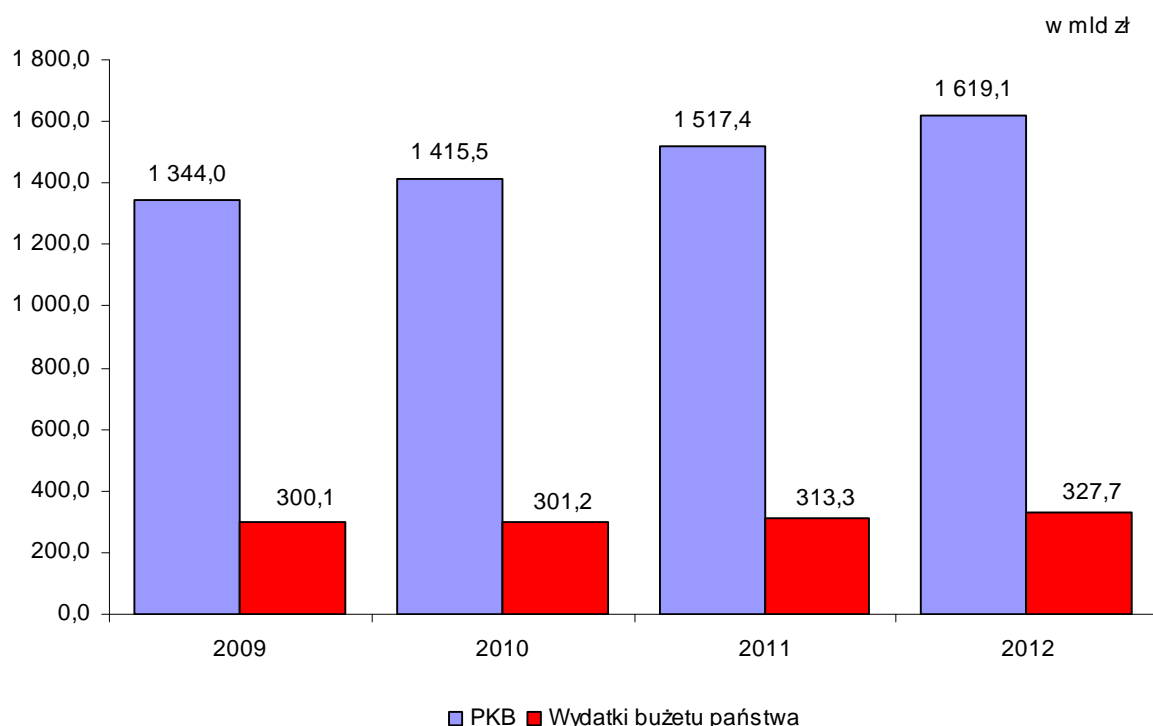
1. Wydatki budżetu państwa

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.) w art. 110 określa konstrukcję budżetu państwa. Główne składowe to podatkowe i niepodatkowe dochody budżetu państwa, planowane wydatki budżetu państwa, planowany deficyt budżetu państwa wraz z informacją dotyczącą źródeł jego pokrycia. Od 2010 r. oddzielnie prezentowane są także prognozowane dochody oraz planowane wydatki budżetu środków europejskich, jak również wynik budżetu środków europejskich.

Ustalony w projekcie ustawy budżetowej limit wydatków na rok 2012 wynosi 327.700.000 tys. zł i jest wyższy od zaplanowanego w ustawie budżetowej na 2011 r. o 14.355.606 tys. zł, tj. o 4,6%.

Udział wydatków budżetu państwa w PKB w 2012 r. wyniesie 20,2% wobec 20,6% w roku 2011, co oznacza spadek o 0,4 punktu procentowego.

Udział wydatków budżetu państwa w PKB w latach 2009 – 2012 wynosi odpowiednio 22,3%, 21,3%, 20,6% oraz 20,2%.

Prezentowana kwota wydatków na lata 2010 - 2012 nie obejmuje wydatków zawartych w budżecie środków europejskich

Wydatki budżetu państwa realizowane są przez kierowników urzędów naczelnych organów władzy, kontroli, sądownictwa i ochrony prawa, ministrów i kierowników urzędów centralnych, wojewodów oraz prezesów samorządowych kolegiów odwoławczych. Każdy wydatek budżetu państwa przypisany jest do określonego dysponenta części budżetowej, w podziale na działy i rozdziały klasyfikacji budżetowej, a ponadto określony jest jego charakter ekonomiczny (tj. określenie czy jest to dotacja, subwencja, świadczenie na rzecz osób fizycznych, wydatek bieżący jednostek budżetowych, wydatek majątkowy, wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa, środki własne Unii Europejskiej, współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej). W ten sposób wydatki prezentowane są w załączniku nr 2 do projektu ustawy budżetowej. Niektóre wydatki uszczegółowione są dodatkowo w pozostałych załącznikach do ustawy budżetowej:

- załącznik nr 6 – zawiera plany finansowe państwowych funduszy celowych,
- załącznik nr 7 – zawiera zestawienie zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami,
- załącznik nr 8 – zawiera wykaz jednostek, dla których zaplanowano dotacje podmiotowe i celowe oraz kwoty tych dotacji,
- załącznik nr 9 – zawiera zakres i kwoty dotacji przedmiotowych i podmiotowych,
- załącznik nr 10 – prezentowane są kwoty wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej,
- załącznik nr 11 – zawiera zestawienie programów wieloletnich w układzie zadaniowym,
- załącznik nr 12 – zawiera plany finansowe agencji wykonawczych,
- załącznik nr 13 – zawiera plany finansowe instytucji gospodarki budżetowej,
- załącznik nr 14 – zawiera plany finansowe państwowych osób prawnych.

Przy planowaniu wydatków na 2012 rok zastosowano dyscyplinującą, tymczasową regułę wydatkową. Zgodnie z art. 112a pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.) kwota wydatków budżetu państwa na zadania publiczne nie może być większa niż kwota środków planowanych na ich realizację w roku poprzednim powiększona w stopniu odpowiadającym prognozie średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych na dany rok budżetowy, przyjętego w założeniach stanowiących podstawę do prac nad projektem ustawy budżetowej, powiększonego o punkt procentowy. Zastosowanie reguły dyscyplinującej jest niezbędne w celu zahamowania szybkiego wzrostu długu publicznego w Polsce. Jednakże zgodnie z art. 112a pkt 2 ww. ustawy oraz art. 25 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726) ww. reguły dyscyplinującej nie stosuje się do:

- wydatków na obsługę długu publicznego,
 - środków własnych Unii Europejskiej oraz obligatoryjnych składek wpłacanych do organizacji międzynarodowych,
 - wydatków na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, w tym wydatków budżetu środków europejskich,
 - wypłat i obsługi świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz finansowania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne,
 - składek na ubezpieczenie społeczne za osoby przebywające na urloпах wychowawczych i macierzyńskich oraz za osoby niepełnosprawne,
 - świadczeń emerytalno-rentowych funkcjonariuszy i uprawnionych członków ich rodzin oraz uposażeń sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku,
 - dotacji dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Funduszu Emerytur Pomostowych i Funduszu Emerytalno-Rentowego Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na sfinansowanie wypłat świadczeń emerytalno-rentowych gwarantowanych przez państwo
- oraz do następujących wydatków budżetu państwa wynikających z obowiązujących przepisów, które weszły w życie przed dniem wejścia w życie ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw:
- subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego,
 - wydatków na potrzeby obronne Rzeczypospolitej Polskiej,
 - składek na ubezpieczenie zdrowotne finansowanych z budżetu państwa,
 - wypłat świadczeń finansowanych ze środków budżetu państwa zleconych do wypłaty Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych i Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
 - wydatków związanych z budową, przebudową, remontem, utrzymywaniem, ochroną i zarządzaniem infrastrukturą transportu lądowego, finansowanych lub dofinansowanych przez ministra właściwego do spraw transportu, o których mowa w ustawie z dnia 16 grudnia 2005 r. o finansowaniu infrastruktury transportu lądowego (Dz. U. Nr 267, poz. 2251, z 2007 r. Nr 23, poz. 136 oraz z 2009 r. Nr 19, poz. 100),
 - wydatków na programy wieloletnie,
 - innych wydatków związanych z realizacją zadań publicznych na realizację których poziom wydatków został określony w ustawie regulującej dane zadania publiczne.

Wymienione wydatki nazywane wydatkami prawnie zdeterminowanymi, wynikają z ustawowo określonych obowiązków państwa i rząd nie ma bezpośredniego wpływu w procesie ich kształtowania.

Wydatki według grup ekonomicznych

Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa 2011	Projekt ustawy budżetowej na 2012	Różnica (3-2)	Wskaźnik (3/2)	Struktura wydatków	
					2011 r.	2012 r.
		w tys zł			%	
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	313.344.394	327.700.000	14.355.606	104,6	100,0	100,0
w tym:						
Dotacje i subwencje	147.235.556	155.750.711	8.515.155	105,8	47,0	47,5
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	22.209.730	23.267.851	1.058.121	104,8	7,1	7,1
Wydatki bieżące jednostek budżetowych	59.181.624	60.839.134	1.657.510	102,8	18,9	18,6
Wydatki majątkowe	15.598.555	15.138.228	-460.327	97,0	5,0	4,6
Wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa	38.434.500	42.907.900	4.473.400	111,6	12,3	13,1
Środki własne Unii Europejskiej	15.656.425	16.687.446	1.031.021	106,6	5,0	5,1
Współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej	15.028.004	13.108.730	-1.919.274	87,2	4,8	4,0

Podobnie jak w latach poprzednich, największy udział w wydatkach ogółem będą stanowić dotacje i subwencje (47,5%), następnie wydatki bieżące jednostek budżetowych (18,6%) oraz wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa (13,1%).

W porównaniu do roku 2011 największy wzrost wydatków dotyczy środków przeznaczonych na:

- dotacje i subwencje – o 8.515.155 tys. zł – wzrost tych wydatków spowodowany jest głównie zwiększeniem:
 - dotacji dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (o 3.271.895 tys. zł), ze względu na wzrost wydatków z tytułu dalszej waloryzacji świadczeń emerytalno – rentowych,
 - części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego (o 1.787.687 tys. zł), co wynika z uwzględnienia skutków przechodzących podwyżek dla nauczycieli w roku 2011 oraz zabezpieczenia środków finansowych na podwyżki od 1 września 2012 r.
 - oraz dotacji dla Narodowego Centrum Nauki i Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (o 962.881 tys. zł);
- wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa – o 4.473.400 tys. zł – z uwagi na wzrost wydatków zaplanowanych na obsługę skarbowych papierów wartościowych oraz innych instrumentów finansowych na rynku krajowym,

- wydatki bieżące jednostek budżetowych – o 1.657.510 tys. zł – głównymi przyczynami wzrostu wydatków w tej grupie są zwiększenia na:
 - składki na ubezpieczenia społeczne, składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego (o 796.999 tys. zł),
 - środki przeznaczone na obronę narodową (centralne wsparcie, zabezpieczenie wojsk) oraz świadczenia pieniężne z zaopatrzenia emerytalnego (o 586.543 tys. zł),
 - środki dla jednostek sądownictwa powszechnego (o 144.726 tys. zł);
- świadczenia na rzecz osób fizycznych – o 1.058.121 tys. zł – wzrost ten spowodowany jest w głównej mierze planowaną wyższą wypłatą świadczeń pieniężnych z zaopatrzenia emerytalnego (o 881.121 tys. zł),
- środki własne unii Europejskiej – o 1.031.021 tys. zł – w związku z aktualizacją danych makroekonomicznych.

Jednocześnie w porównaniu do roku 2011 zmniejszeniu uległy wydatki w grupach ekonomicznych:

- współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej – o kwotę 1.919.274 tys. zł. Spadek w tej grupie wydatków, w której przewidziane są przede wszystkim środki na współfinansowanie krajowe projektów unijnych, wynika głównie ze zmniejszenia planowanych na rok 2012 wydatków w ramach budżetu środków europejskich. Przewiduje się, że w roku 2011 zostaną poniesione największe wydatki w ramach perspektywy finansowej 2007 – 2013 i w kolejnych latach wydatki te będą systematycznie maleć. W roku 2012 dokonane zostaną także ostatnie płatności w ramach Mechanizmów Finansowych (Norweskiego i EOG) 2004 – 2009, zaś płatności w ramach perspektywy 2009 – 2014 będą dokonywane z budżetu środków europejskich;
- wydatki majątkowe – o kwotę 460.327 tys. zł – co związane jest przede wszystkim ze znacznym zmniejszeniem nakładów na inwestycje w obszarze dróg lokalnych.